

ขั้นตอนมาตรฐานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิดของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด

ชัยพิพัฒน์ ฝิวงาม¹, รองศาสตราจารย์ พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ²

^{1,2} สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹Email: s60562805006@ssru.ac.th, ² Email: narong.ku@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

มาตรฐานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ณ สถานที่เกิดเหตุ ของผู้ปฏิบัติงานทำลายวัตถุระเบิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามหลักการแห่งความปลอดภัยและยุทธวิธีตำรวจ ตามแนวคิดปรัชญา โดยมีเป้าประสงค์ของการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด อันได้แก่ “พิทักษ์ชีวิต ป้องกันทรัพย์สิน คงเหลือไว้ซึ่งวัตถุพยาน คำนึงความปกติสุขแก่ประชาชน ”

ขั้นตอนปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ณ สถานที่เกิดเหตุ ชุดปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิด เข้ารายงานตัวและรับสถานการณ์ปัจจุบันจากผู้บริหารเหตุการณ์ ปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดการพื้นที่เพื่อความปลอดภัย 5Cs :

- Confirm ยืนยันวัตถุระเบิด และตรวจภัยคุกคามแทรกซ้อน
- Condor การกั้นพื้นที่และการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่
- Check & Call การตรวจสอบและแจ้ง ประชาชนและผู้ไม่เกี่ยวข้องออกจากในพื้นที่
- Control การปิดกั้นพื้นที่ และการจัดตั้งจุดบริหารเหตุการณ์ จุดบริการฉุกเฉิน
- Command การบัญชาการเหตุการณ์เพื่อปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิด

การปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิด ณ สถานที่เกิดเหตุ จากการประเมินสถานการณ์ เพื่อปรับแผนเพื่อความปลอดภัย แผนการนิรภัยวัตถุระเบิด และแผนปฏิบัติการสถานการณ์ฉุกเฉิน

1. การขีดขวางการทำงานของกลไกจุดระเบิด (POP & GAG)
2. การปฏิบัติการระยะไกล (Remote) ด้วยหุ่นยนต์เก็บกู้วัตถุระเบิด
3. การแยกองค์ประกอบวัตถุระเบิดโดยเครื่องมือพิเศษ (Disruptor) ปืนยิงน้ำแรงดันสูง
4. การทำลายวัตถุระเบิด ณ พื้นที่ฉุกเฉินที่เตรียมการ

การส่งคืนพื้นที่/ความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ การตรวจยืนยันความปลอดภัยของวัตถุพยานที่ดำเนินการนิรภัยวัตถุระเบิดและตรวจความปลอดภัยพื้นที่เกิดเหตุ การปรับระยะการปิดกั้นพื้นที่ให้เกิดความปลอดภัยและส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด และการคืนพื้นที่ที่ตรวจยืนยันความปลอดภัยให้ประชาชนโดยเร็ว การส่งมอบวัตถุพยานและพื้นที่ต้องมีการลงลายมือชื่อ รับมอบไว้อย่างชัดเจน

- คำสำคัญ : 1. ปรัชญาเพื่อความปลอดภัย 2. หลักการเพื่อความปลอดภัย 3. การนิรภัยวัตถุระเบิด
4. การพิสูจน์ทราบวัตถุระเบิด 5. การทำลายวัตถุระเบิด

Standard Operation Procedure of Render safe & Identified of Explosives for Sub-Division Explosive Ordnance disposal Unit.

ABSTRACT

Standard procedures for the retrieval and verification of explosive materials at the incident site by the Explosive Ordnance Disposal (EOD) team of the Royal Thai Police, following the principles of safety and police tactics, guided by the philosophy of "Protecting Lives, Safeguarding Property, Preserving Evidence, and Restoring Normalcy to the Public.

Operational procedures for the retrieval and verification of explosive materials at the incident site involve the EOD team reporting and receiving the current situation from the incident management, following the 5Cs procedure.

- Confirm : Confirm the presence of explosive materials and assess associated risks.
- Condor : Secure the area and evacuate civilians from the vicinity.
- Check & Call : Inspect and notify civilians and unrelated personnel to evacuate the area.
- Control : Establish a cordon and set up incident management and emergency service points.
- Command : Response operations incident for the retrieval and verification of security area.

The retrieval operations of explosive materials at the incident site and ensuring their safe disposal involve four approaches, as per the approved operational and emergency situation plans.

1. Disruption of explosive mechanisms (POP & GAG).
2. Remote operations using explosive ordnance disposal robots.
3. Component separation of explosive devices using specialized tools. (Disruptor)
4. Destruction of explosive materials at designated emergency sites.

The process of returning the area to normalcy involves verifying the safety of the explosive evidence disposal operations and assessing the safety of the incident area. Adjustments to the cordon parameters are made to ensure minimal impact on civilians, and the area is swiftly returned to civilians upon confirmation of safety. The handover of evidence and the area must be documented and signed for clarity.

Keywords : Philosophy for Safety , Principles for Safety, Explosive Ordnance Disposal,
Explosive Materials Verification, Explosive Materials Destruction.

บทนำ

ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การแบ่งลักษณะงานและการมอบหมายอำนาจหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานค้นหา เก็บกู้ พิสูจน์ทราบ ทำให้ปลอดภัย ซึ่งวัตถุระเบิดในสถานที่สงสัยว่าจะมีหรือได้รับแจ้ง งานตรวจสถานที่เกิดเหตุในกรณีที่มีเหตุเกิดระเบิดขึ้น งานป้องกันการก่อวินาศกรรม งานรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และการปฏิบัติตามที่ผู้บังคับบัญชาในสำนักงานตำรวจแห่งชาติสั่งการ

กลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กำหนดระเบียบการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด พ.ศ.2548 โดยอ้างอิง ระเบียบการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด กองสรรพาวุธ สำนักงานส่งกำลังบำรุงและพลาธิการตำรวจ โดยมีลักษณะงานและอำนาจหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ตามสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ ปัจจุบัน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประสบปัญหาการก่อเหตุความรุนแรง ภัยคุกคาม ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ก่อเหตุ จึงมีการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีการจัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยแก่ข้าราชการตำรวจทุกภาคส่วน กลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้านการถวายความปลอดภัยพระบรมวงศานุวงศ์ การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ การดูแลความสงบสุขของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปฏิบัติหน้าที่ต่อต้าน ป้องกันปราบปราม เก็บกู้และตรวจพิสูจน์ และการทำลาย ภัยคุกคามเกี่ยวกับวัตถุวัตถุระเบิดอันตราย

การปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิด ต้องยึดหลักปรัชญา 4 ประการ คือ “พิทักษ์ชีวิต ป้องกันทรัพย์สิน คงเหลือไว้ซึ่งวัตถุพยาน และคืนความปกติสุขแก่ประชาชน ” เป็นหลักคิด พิจารณา ประกอบการปฏิบัติตามระเบียบการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด พ.ศ. 2548 ของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่โดยการจัดสรรเครื่องมือและเทคโนโลยี อีกทั้งภัยคุกคามเกี่ยวกับวัตถุระเบิด มีการนำเทคโนโลยีมาประกอบเป็นวัตถุระเบิดแสวงเครื่อง เพื่อปรับปรุงระเบียบการปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ ให้สอดคล้องเทคโนโลยีและวิวัฒนาการของภัยคุกคามในปัจจุบัน จึงควรทบทวนและปรับปรุงระเบียบการปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด 8 ขั้นตอน ให้เหมาะสมตามยุคสมัย

การปฏิบัติการตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ ปฏิบัติการสนับสนุนสถานีตำรวจนครบาลในพื้นที่ โดยเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานสอบสวน มีหน้าที่เก็บกู้และตรวจพิสูจน์ ทำให้ปลอดภัยซึ่งวัตถุระเบิด และการทำลายวัตถุระเบิดเมื่อคดีความสิ้นสุด การปฏิบัติหน้าที่เก็บกู้และตรวจพิสูจน์เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์ นำหลักการตรวจสถานที่เกิดเหตุ 12 ขั้นตอน สำนักงานพิสูจน์หลักฐานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหลักการปฏิบัติ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ทุกนาย ได้รับการฝึกอบรมการตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น ตามมาตรฐานการฝึกอบรมหลักสูตร การทำลายวัตถุระเบิดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติ และได้ปฏิบัติตามหลักการป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุพยาน ดำเนินการตามการรักษาห่วงโซ่วัตถุพยานตามมาตรฐานการสืบสวนสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรฐานการปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิดของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล
2. เพื่อพัฒนาเสริมสร้างสมรรถภาพมาตรฐานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิดของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการศึกษามาตรฐานการปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิดของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงตามเทคโนโลยีปัจจุบัน
2. ผลการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถภาพมาตรฐานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิดของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ให้มีความน่าเชื่อถือโดยเป็นเอกสารควบคุมการปฏิบัติการซึ่งสามารถใช้เป็นหลักฐานทางราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษากลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง จากข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าชุดปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ จำนวน 14 นาย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด พื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการสนทนาแบบกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์สภาพปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่เก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ตามระเบียบการปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิดของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด เพื่อพัฒนา ปรับปรุง แบบบันทึกรายงานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องมือเก็บกู้วัตถุระเบิด และพัฒนาความรู้รูปแบบมาตรฐานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิดในสภาพสังคมปัจจุบัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการประเมินผล

ข้อมูลการแจ้งเหตุ (Input)

รูปภาพที่ 1 ความสัมพันธ์การแจ้งเหตุพื้นที่รับผิดชอบตำรวจนครบาล

กองบัญชาการตำรวจนครบาล แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ 9 กองบังคับการตำรวจนครบาล แบ่งเป็นสถานีตำรวจนครบาล 88 สถานี รับผิดชอบพื้นที่กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ 1,568,737 ตารางกิโลเมตร กรณีรับแจ้งเหตุจากภาคประชาชน หรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจพบเหตุเกี่ยวกับวัตถุระเบิดในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลพื้นที่จะเข้าตรวจสอบเหตุเบื้องต้น เมื่อเข้าข่ายต้องสงสัยเป็นวัตถุระเบิดอันตราย จึงร้องขอรับการสนับสนุน เจ้าหน้าที่ชุดเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ประกอบด้วยหัวข้อการรายงานสถานการณ์เบื้องต้น 4 ประการ (ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548)

L : Location หมายถึง ข้อมูลที่ตั้งสถานที่เกิดเหตุ พิกัดทางทหาร พิกัด GPS

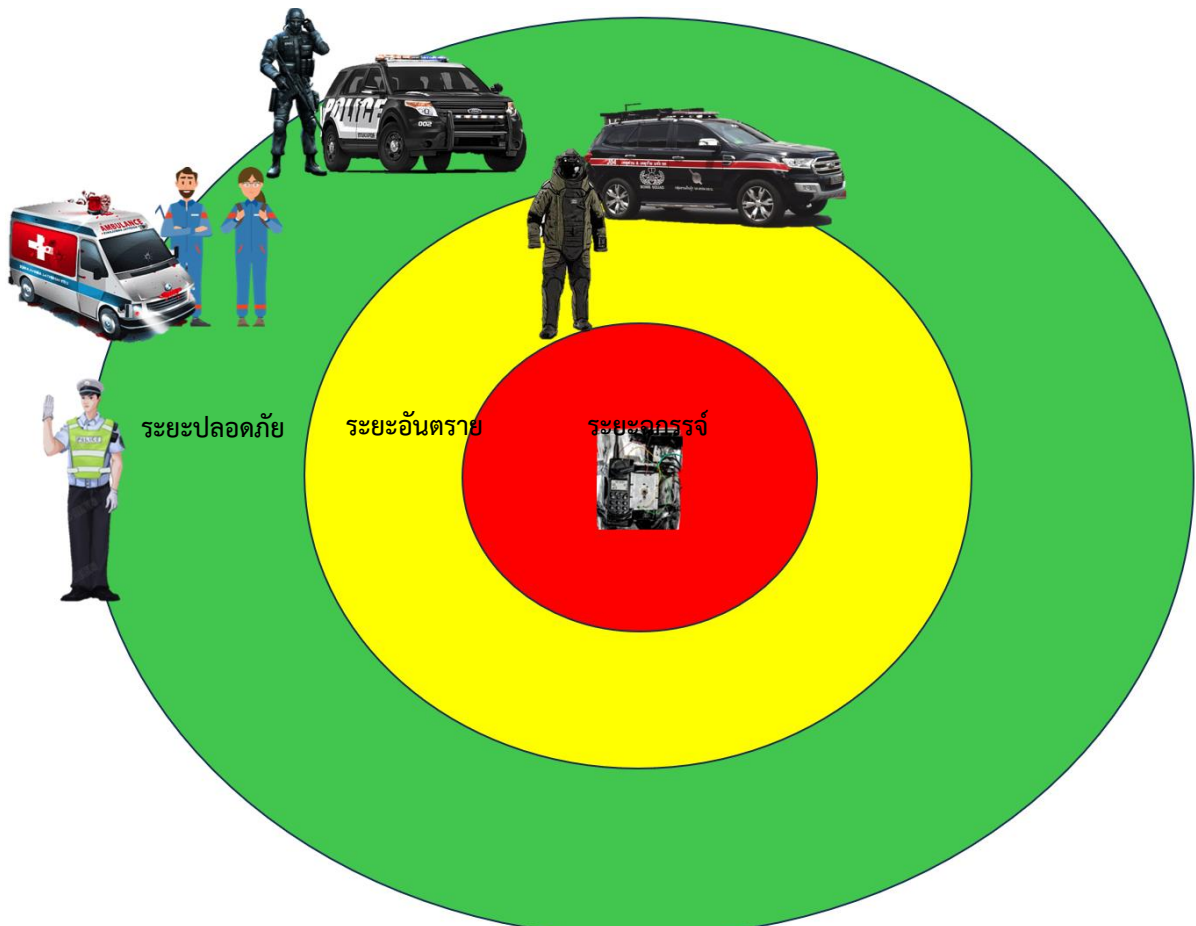
C : Condition หมายถึง สภาพสถานการณ์โดยรวม ณ ที่เกิด ทางกายภาพ พร้อมภาพถ่าย

A : Actions หมายถึง การปฏิบัติต่อวัตถุระเบิดเบื้องต้นตั้งแต่พบในลำดับแรก

N : Needs หมายถึง การร้องขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่เฉพาะทางเข้าดำเนินการ

ชุดปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ มีความเชี่ยวชาญด้านการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด นำข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลตามหลักการตั้งคำถาม 5W 1H เพื่อประเมินสถานการณ์เบื้องต้นและเตรียมการตอบโต้สถานการณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเบื้องต้นพร้อมคำแนะนำหากเกิดเหตุฉุกเฉิน ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ ก่อนที่ชุดปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด เข้าปฏิบัติการ ณ จุดเกิดเหตุ (ระเบียบกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด พ.ศ. 2548)

การปฏิบัติการตรวจความปลอดภัยขั้นต้น (Secure Process)

รูปภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์การจัดการความปลอดภัยสถานที่เกิดเหตุ

การปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด บริเวณที่เกิดเหตุมีหลักการปฏิบัติร่วมกัน 2 ส่วน คือ การปฏิบัติ
ด้านความปลอดภัย และการปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรฐานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด 8 ขั้นตอน

หลักการตรวจความปลอดภัยที่เกิดเหตุ 5Cs (Improvised Explosive Device B3L0487XQ-DM) C : Confirm พิสูจน์ทราบยืนยันวัตถุระเบิด C : Condor การกั้นและอพยพออกจากพื้นที่ C : Check/call ตรวจสอบพื้นที่ให้ปลอดภัย C : Control การควบคุม จำกัดพื้นที่ C : Command การควบคุมเฉพาะเจ้าหน้าที่	หลักการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด 8 ขั้นตอน (ระเบียบกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด พ.ศ. 2548) 1 การรับแจ้งเหตุการณ์ 2 การซักถามข้อมูล 5W1H 3 การประเมินสถานการณ์ 4 การรายงานสถานการณ์ 5 การวางแผนการปฏิบัติ 6 การเตรียมการปฏิบัติการ 7 การทำให้ปลอดภัยซึ่งวัตถุระเบิด 8 การส่งมอบพื้นที่และวัตถุพยาน
---	---

การประเมินสถานการณ์ ภัยคุกคาม และความเสี่ยง

การพิสูจน์ทราบวัตถุระเบิด เพื่อประมาณการข้อมูลทางกายภาพของวัตถุระเบิด โดยปริมาตร ขนาดและน้ำหนัก
แปลผลเป็นระยะปลอดภัย แนวทางการลดความอันตรายและแนวทางการบังคับทิศทางระเบิด ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อ
ประชาชนและพื้นที่ ผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน เป็นเกณฑ์กำหนดระดับสถานการณ์

สถานการณ์(CATEGORISATION) (ระเบียบกองทัพบก พ.ศ. 2547)

- ประเภท A สถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน จำนวนมาก
- ประเภท B สถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อทรัพย์สินมาก
- ประเภท C สถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อทรัพย์สินน้อย
- ประเภท D สถานการณ์ที่ไม่เป็นอันตรายใด ๆ ต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ตารางที่ 1 แสดงลำดับความสำคัญการประเมินสถานการณ์

ลำดับที่	สถานการณ์	รายละเอียด
1	สถานการณ์ A	ภัยคุกคามที่อาจทำร้ายร่างกาย ชีวิตมนุษย์ ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินบริเวณโดยรอบอย่างมาก
2	สถานการณ์ B	ภัยคุกคามที่ทำให้ทรัพย์สินโดยรอบอย่างมาก แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อร่างกาย ชีวิตมนุษย์
3	สถานการณ์ C	ภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินบางส่วน ไม่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย ชีวิตมนุษย์
4	สถานการณ์ D	ภัยคุกคามที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินและ ร่างกาย ชีวิตมนุษย์

การวางแผนปฏิบัติการด้านความปลอดภัย เจ้าหน้าที่เก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง ตามระดับความอันตรายในพื้นที่ปฏิบัติการที่กำหนดหน้าที่แต่ละบุคคล ตรวจสอบพื้นที่ปฏิบัติการไม่ได้อยู่ในพื้นที่สังหารหรือจุดที่ผู้ก่อเหตุต้องการ เจ้าหน้าที่แต่ละบุคคลตรวจสอบความปลอดภัยบริเวณรอบตัวเองรัศมี ระยะ 5 เมตร ชุดปฏิบัติการตรวจสอบความปลอดภัยรอบขบวนยานพาหนะหรือจุดบริหารเหตุการณ์ ระยะ 25 เมตร ตรวจสอบพื้นที่ให้ครอบคลุมพื้นที่เกิดเหตุ (Improvised Explosive Device FMSO 211)

ผู้ปฏิบัติการที่ 1 และ 2 มีหน้าที่เข้าตรวจสอบความปลอดภัยพื้นที่ และเข้าพิสูจน์ทราบวัตถุระเบิด

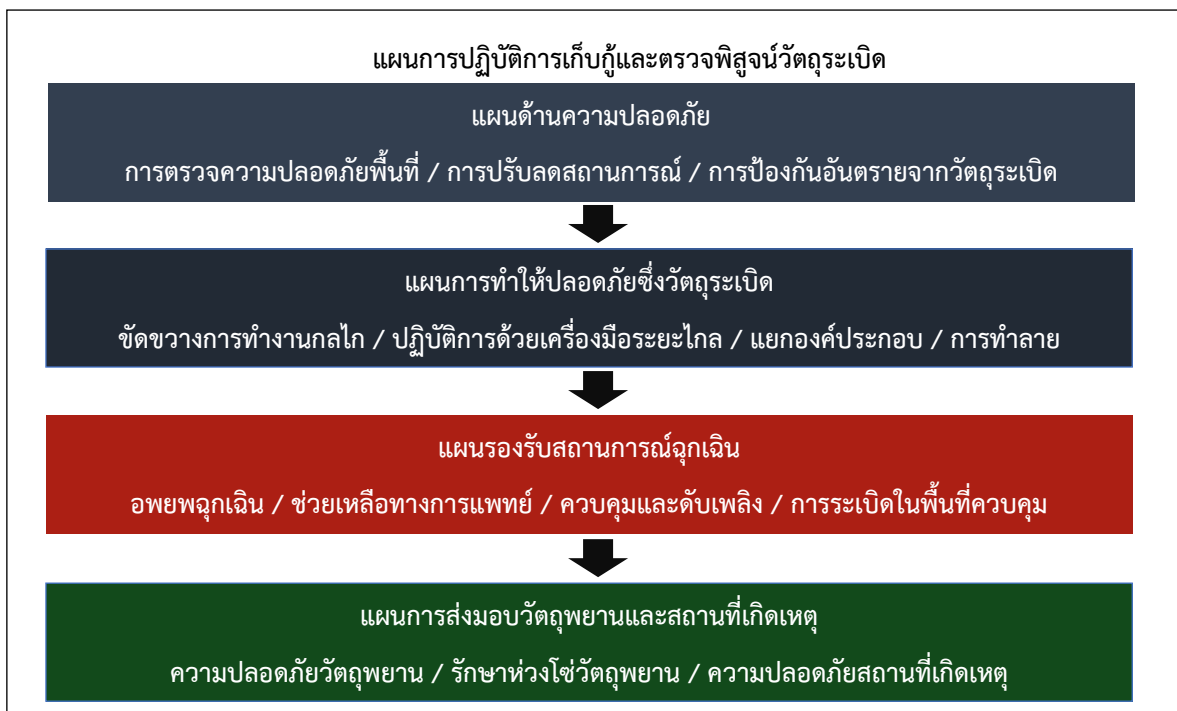
ผู้ปฏิบัติการที่ 3 และ 4 แบ่งมอบพื้นที่โดยรอบจุดเกิดเหตุ ตรวจสอบค้นหาภัยคุกคามอื่นๆ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าชุดฯ เป็นผู้ควบคุมสั่งการและประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลพื้นที่พิจารณาข้อมูลความปลอดภัย การบริหารจัดการเหตุการณ์ขณะที่ชุดปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิดดำเนินการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด การประเมินระดับความรุนแรงของวัตถุระเบิดเพื่อปรับระยะการปิดกั้นพื้นที่ให้ปลอดภัยจากวัตถุระเบิดนั้น แต่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตปกติของประชาชนในพื้นที่

แผนการปฏิบัติการดำเนินการให้ปลอดภัยซึ่งวัตถุระเบิด เมื่อยืนยันวัตถุระเบิด เป็นประเภท ชนิด และประเมินภัยคุกคาม อันตรายของวัตถุระเบิด การประมาณการระยะอันตรายจากวัตถุระเบิด เพื่อปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุและดำเนินการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่อันตราย การดำเนินการลดอันตรายจากวัตถุระเบิด การป้องกันภัยแทรกซ้อนจากวัตถุระเบิด การเตรียมการปฏิบัติการเพื่อปรับลดสถานการณ์ การดำเนินการนิรภัย และการทำลายวัตถุระเบิด

แผนการปฏิบัติกรณีฉุกเฉิน เหตุการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิดมีความเสี่ยงที่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด เกิดการระเบิดของวัตถุระเบิดจำเป็นต้องมีการเตรียมแผนรองรับกรณีมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ภัยแทรกซ้อนจากการระเบิดกรณีเกิดเพลิงไหม้ ต้องมีแผนรองรับการดับเพลิง ฯลฯ (พื้นเอกกฤษฎณะพัชร์ สุพะรัง.2563)

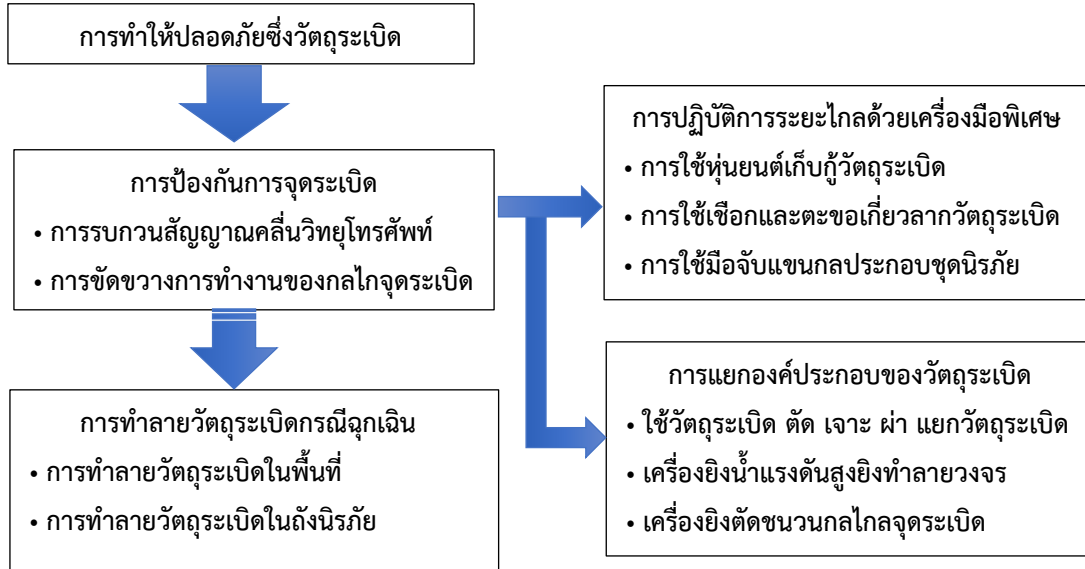
แผนการดำเนินการส่งมอบวัตถุพยานและพื้นที่ การตรวจยืนยันความปลอดภัยของวัตถุพยานที่เป็นวัตถุระเบิด และการรักษาห่วงโซ่วัตถุพยาน การตรวจสอบความปลอดภัยพื้นที่ ไม่ให้หลงเหลือไว้ซึ่งวัตถุระเบิดอันตราย การลงลายมือชื่อเพื่อเป็นหลักฐานทางราชการ ()

แผนผังที่ 1 แสดงลำดับขั้นตอนแผนการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด

การทำให้ปลอดภัยซึ่งวัตุระเบิด วัตุประสงค์เพื่อป้องกัน ระเบิด ยับยั้ง ไม่ให้วัตุระเบิดสร้างความเสียหายต่อเป้าหมายที่ผู้ก่อเหตุต้องการ ประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 4 หัวข้อ (บรรพชาญ ไกรศรี. 2559)

- การขัดขวางการทำงานกลไกการจุดระเบิด การป้องกันการจุดระเบิดด้วยสัญญาณคลื่นความถี่วิทยุ
- การปฏิบัติการระยะไกลด้วยเครื่องมือพิเศษ หุ่นยนต์เก็บกู้วัตุระเบิด ชุดเชือกเกี่ยวเวลาวัตุระเบิด
- การแยกองค์ประกอบของวัตุระเบิด การตัด เจาะ ผ่า ด้ววัตุระเบิด เครื่องยิงน้ำแรงดันสูง
- การทำลายวัตุระเบิดกรณีฉุกเฉินภายในถึงนิรภัยวัตุระเบิด

แผนผังที่ 2 แสดงลำดับขั้นตอนทำให้ปลอดภัยซึ่งวัตุระเบิด

การส่งมอบวัตุพยานและสถานที่เกิดเหตุ

การปฏิบัติการขั้นสุดท้ายของชุดปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตุระเบิด หลังการทำให้ปลอดภัยซึ่งวัตุระเบิด กระบวนการส่งมอบวัตุพยานหรือวัตุระเบิดที่ได้ดำเนินการให้เกิดความปลอดภัยโดยดำเนินการตามการรักษาห่วงโซ่วัตุพยาน ซึ่งมีการบันทึกรายละเอียดแห่งวัตุพยานเพื่อใช้ดำเนินการตามกฎหมาย

การส่งมอบสถานที่เกิดเหตุซึ่งตรวจสอบความปลอดภัยพื้นที่ ไม่มีภัยคุกคามเกี่ยวกับวัตุระเบิดอื่นในพื้นที่ จึงมีการลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นหลักฐาน ซึ่งสามารถนำมาตรวจสอบย้อนหลังได้

บทสรุป

ขั้นตอนมาตรฐานการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด ของกลุ่มงานเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด กองบังคับการ
สายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตามระเบียบการปฏิบัติการเก็บกู้และตรวจพิสูจน์วัตถุระเบิด
พ.ศ. 2548 ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติ 8 ขั้นตอน เมื่อใช้ปฏิบัติการในพื้นที่เขตชุมชนเมืองที่มีประชากรหนาแน่นและ
ทรัพย์สินจำนวนมาก อีกทั้งได้รับการสนับสนุนเครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่และการใช้ติดต่อสื่อสารที่มีการพัฒนาให้เกิด
ประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐาน โดยมีระเบียบแบบแผนรองรับ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด มีความ
น่าเชื่อถือตามหลักการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามแบบแผนการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับวัตถุระเบิด
ของกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

1. การรับแจ้งเหตุเกี่ยวกับวัตถุระเบิด จากสถานีตำรวจนครบาล ตามหลักการรายงานเหตุ LKAN

L : ข้อมูลสถานที่เกิดเหตุ C : สถานการณ์เหตุการณ์ A : การปฏิบัติการ N : การร้องขอรับการสนับสนุน

2. การซักถาม/การเก็บข้อมูลเบื้องต้น ของเจ้าหน้าที่เก็บกู้วัตถุระเบิด

Who : ใคร? What : เหตุอะไร? Where : ที่ไหน? When : เมื่อไหร่? Why : ทำไม? How : อย่างไร

3. การวางแผนการเตรียมการ

การประเมินเหตุการณ์เบื้องต้น > การเตรียมความพร้อมกำลังและเครื่องมือ > การขออนุมัติออกปฏิบัติการ

4. การรายงานตัวรับสถานการณ์

การปฏิบัติการ ณ ที่เกิดเหตุ > การตรวจสอบความปลอดภัย 5 & 25 เมตร > การบริหารจัดการพื้นที่ 5Cs

5. การประเมินสถานการณ์

การประเมินสถานการณ์ ระดับภัยคุกคาม สถานการณ์ A , B , C , D

6. การวางแผนการปฏิบัติการ

แผนการปรับลดสถานการณ์ > แผนการนิรภัย > แผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

7. การดำเนินการให้ปลอดภัย/การนิรภัยวัตถุระเบิด

• การขีดขวางกลไกจุดระเบิด • การปฏิบัติการระยะไกล • การแยกองค์ประกอบวัตถุระเบิด • การทำลาย

8. การทำพื้นที่ให้ปลอดภัย/การส่งคืนพื้นที่

• ความปลอดภัยวัตถุระเบิดซึ่งเป็นวัตถุพยาน • การตรวจสอบความปลอดภัยพื้นที่ • การรักษาห่วงโซ่วัตถุพยาน

เอกสารอ้างอิง

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552

ระเบียบกลุ่มงานเก็บกู้วัตถุระเบิด พ.ศ. 2548 ว่าด้วยการปฏิบัติการตรวจสอบวัตถุต้องสงสัย การเก็บกู้วัตถุระเบิดแสง
เครื่อง วัตถุระเบิดมาตรฐานทางทหาร กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ระเบียบกองทัพบก พ.ศ. 2547 ว่าด้วยการทำลายกระสุนและวัตถุระเบิด กรมสรรพาวุธทหารบก

บรรพต ไกรศรี. (2559). แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการต่อต้านวัตถุระเบิดแสงเครื่องของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใน
พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้, วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ,(หน้า 47 - 61)

พันเอก กฤษณะพัชนี สุพะรัง.(2563). การปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้,วิทยาลัยกองทัพบก.

Improvised Explosive Device FMSO 211. United States Marine Corps, Field Medical Training Battalion
Camp Lejeune, NC 28542-0042.

[https://www.trngcmd.marines.mil/Portals/207/Docs/FMTBE/Student%20Materials/FMSO%20Manual/
211.pdf](https://www.trngcmd.marines.mil/Portals/207/Docs/FMTBE/Student%20Materials/FMSO%20Manual/211.pdf)

Improvised Explosive Device (IED) B3L0487XQ-DM Student Handout. United States Marine corps.

[https://www.trngcmd.marines.mil/Portals/207/Docs/TBS/B3L0487XQ-
DM%20Improvised%20Explosive%20Device.pdf](https://www.trngcmd.marines.mil/Portals/207/Docs/TBS/B3L0487XQ-DM%20Improvised%20Explosive%20Device.pdf)